

Авансовий внесок у виконавчому провадженні

Примусове виконання рішень судів та інших органів регулюються Законом України «Про виконавче провадження». Столична юстиція у ході реалізації правопросвітницького проекту Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!» консультує щодо сплати авансового внеску у виконавчому провадженні.

Заява про примусове виконання рішення подається до органу державної виконавчої служби або приватного виконавця у письмовій формі разом із оригіналом (дублікатом) виконавчого документа та квитанцією про сплату авансового внеску.

Частиною 2 статті 26 Закону передбачено обов'язок стягувача перед поданням заяви про відкриття виконавчого провадження **сплатити авансовий внесок у розмірі 2 %** суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати, а за рішенням немайнового характеру та рішень про забезпечення позову - у розмірі одного мінімального розміру заробітної плати з боржника - фізичної особи та в розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника - юридичної особи.

При пред'явленні виконавчих документів, за якими стягнення є солідарним, авансовий внесок сплачується стягувачем по кожному виконавчому документу у встановленому частиною 2 статті 26 Закону розмірі.

Авансовий внесок не є оплатою послуг виконавця і не є його доходом.

Від сплати авансового внеску звільняються стягувачі за рішеннями про:

- стягнення заробітної плати, поновлення на роботі та за іншими вимогами, що впливають із трудових правовідносин;
- обчислення, призначення, перерахунок, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг;
- відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також смертю фізичної особи;
- стягнення аліментів, заборгованості зі сплати аліментів, додаткових витрат на дитину, неустойки (пені) за прострочення сплати аліментів, суми індексації аліментів, встановлення побачення з дитиною або усунення перешкод у побаченні з дитиною;
- відшкодування майнової та/або моральної шкоди, завданої внаслідок вчинення кримінального правопорушення.

Від сплати авансового внеску також звільняються державні органи, особи з інвалідністю внаслідок війни, особи з інвалідністю I та II груп, законні представники дітей з інвалідністю і недієздатних осіб з інвалідністю I та II груп, громадяни, віднесені до категорій 1 та 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі їх звернення до органів державної виконавчої служби. У разі виконання рішення Європейського суду з прав людини авансовий внесок не сплачується.

Стаття 43 Закону передбачає й додаткове авансування витрат виконавчого провадження.

1. У разі якщо витрати на залучення до проведення виконавчих дій суб'єктів господарювання на платній основі, виготовлення технічної документації на майно, здійснення витрат на валютообмінні фінансові операції та інших витрат, пов'язаних із перерахуванням коштів, перевищують суму сплаченого авансового внеску, стягувач зобов'язаний додатково здійснити авансування таких витрат.

У разі перебування виконавчого провадження на виконанні у приватного виконавця авансування стягувачем зазначених витрат виконавчого провадження є обов'язковим лише на вимогу приватного виконавця.

2. З метою забезпечення провадження виконавчих дій виконавець може здійснювати інші витрати виконавчого провадження, крім встановлених Міністерством юстиції України, за умови їх обов'язкового авансування стягувачем.

При цьому, якщо згідно Закону від сплати авансового внеску певну категорію стягувачів звільнено, то звільнення від сплати коштів на додаткове авансування витрат виконавчого провадження Законом не передбачено.

Аналіз вказаних норм свідчить про те, що кожен стягувач зобов'язаний здійснювати авансування витрат на проведення виконавчих дій саме по виконанню рішення, винесеного на його користь, окрім випадків коли згідно закону він звільнений від сплати авансового внеску. Авансування цих витрат є обов'язковим і здійснюється у два етапи: перший – шляхом сплати авансового внеску при поданні заяви про примусове виконання рішення; другий – шляхом додаткового авансування витрат виконавчого провадження у разі недостатності коштів авансового внеску для вчинення подальших виконавчих дій.

У разі порушення стягувачем вказаного обов'язку для нього наступають негативні наслідки:
- якщо стягувач не надав підтвердження сплати авансового внеску при поданні виконавцеві виконавчого документа, то такий виконавчий документ повертається стягувачу без прийняття до виконання згідно п. 8 ч. 4 ст. 4 Закону;
- якщо стягувач не здійснив авансування витрат виконавчого провадження, передбачених ст. 43 цього Закону, виконавчий документ також повертається стягувачу без подальшого виконання згідно п. 4 ч. 1 ст. 37 Закону.

Згідно ч. 3 статті 43 Закону після закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа стягувачу **авансовий внесок** повертається стягувачу, якщо інше не передбачено цим Законом.

Таким чином, у разі закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа стягувачу (у тому числі без прийняття до виконання) невикористаний авансовий внесок повертається стягувачу впродовж 3 робочих днів з дня винесення відповідної постанови (повідомлення). Якщо стягнуті з боржника витрати виконавчого провадження були здійснені за рахунок авансового внеску стягувача, ці кошти перераховуються стягувачу як повернення авансового внеску.

Про використання авансового внеску виконавець готує звіт, в якому наводить перелік витрат виконавчого провадження, які було здійснено за рахунок авансового внеску, із зазначенням сум коштів, які було сплачено на фінансування кожної з витрат. Звіт про використання авансового внеску підписується виконавцем та залишається в матеріалах виконавчого провадження.

При поверненні виконавчого документа з підстав, передбачених частиною 1 статті 37 Закону, звіт про використання авансового внеску надається стягувачу на його письмову вимогу.

Статтею 45 Закону передбачено, що при розподілі стягнутих виконавцем з боржника за виконавчим провадженням грошових сум (у тому числі одержаних від реалізації майна боржника) у першу чергу повертається авансовий внесок стягувача на організацію та проведення виконавчих дій.